

BREDE BACHELORS: EEN BRUIKBARE TREND... EN DE Ad DAN?

Na jaren van een ongebreidelde jacht op nieuwe opleidingen, met flitsende namen en trendy werkvelden, is het hbo-veld een tijdje geleden tot inkeer gekomen. Geen echte nieuwe bacheloropleidingen meer. Is daarmee de jacht op de student getransformeerd in het keurig verdelen van de instroom door de hogescholen? Of is de Associate degree het geschikte instrument aan het worden om nieuwe en andere groepen binnen te halen?

De trend op bachelorniveau is nu om omgekeerd te werk te gaan en bestaande hbo-opleidingen te bundelen – en deze als ‘nieuw en sexy’ te profileren. Dat proces heet het maken van een ‘brede bachelor’, een BB dus. Zoals een Bachelor Business Studies...

Maar wacht even...

De overheid is via de NVAO en de CDHO van mening dat deze wijze van bundelen geen enkel probleem is als het gaat om de doelmatigheid. ‘Neutrale conversie’ is het gehanteerde begrip. Er gebeurt eigenlijk niks, de oude opleidingen zitten in een ruimer jasje, dat is het gewoon. Er komt wel een gemeenschappelijke eerste fase, om de breedheid te accentueren.

Maar wacht even...

Als opleidingen A, B en F in elkaar worden geschoven tot opleiding X, dan staat straks X in het centraal register (croho). In de conversietabel die nu wordt gehanteerd, staan wel die A, B en F om de CDHO een hanteerbaar handvat te bieden.

Ongetwijfeld wordt vanwege de jarenlang opgebouwde naamsbekendheid door een hogeschool geen afscheid genomen van de namen A, B en F. Die worden voor het grootste deel gepositieerd als differentiaties, zeg maar: afstudeerrichtingen, netjes als zodanig gecommuniceerd in de PR-uitingen met opleiding X als de dragende leverancier van het diploma en de graad.

Maar wacht even...

Deze afstudeerrichtingen (differentiaties of varianten of leerlijnen of programma’s met minoren) staan straks niet meer formeel als zodanig in het croho voor deze hogeschool. Maar het maken van een BB is niet verplicht, omdat niet elke hogeschool over A, B en F beschikt – of juist over A, B, F en ook C zodat er eigenlijk een andere BB ontstaat. Dat is niet erg: toch maar gewoon X noemen. Zo zijn er meerdere BB’s in een sector, als ze maar onderscheidend genoeg zijn.

Maar wacht even...

Omdat dit allemaal niet verplicht is en valt onder zelfregulering, zullen er mogelijk hogescholen zijn die gewoon de losse opleidingen met de bekende namen blijven aanbieden. We hebben straks derhalve kans op een situatie met naast elkaar de losse opleiding A en de BB’s met daarin A opgenomen als afstudeerrichting of differentiatie.

Maar wacht even...

Mogen de hogescholen die kiezen voor BB’s, allemaal deze naam X hanteren, voor elke bundeling van een aantal afgesproken oude opleidingen? Zo ja, wat is er dan tegen te doen als een hogeschool die A, B en F heeft gebundeld, vervolgens over enige tijd gewoon C opneemt in de BB als differentiatie door middel van een afstudeerrichting? Zonder BB zou er een gang nodig zijn naar de CDHO en NVAO, maar omdat het begrip afstudeerrichting niet in de wet voorkomt en er formeel straks geen registratie meer van plaatsvindt, zou dit zomaar kunnen.

Maar wacht even...

De NVAO heeft de macht om in te grijpen als het gaat om het hanteren van namen. Als de hogeschool met de 'uitgebreide' BB X gaat adverteren met C als een richting daarbinnen, kan de aanbieder van de losse C in het geweer komen. Ja toch? Kan de NVAO vervolgens gericht handelen? Staat in de wet dat er voor leerlijnen geen namen van bestaande opleidingen mogen worden gebruikt? Of is het gewoon een kwestie van elkaar even goed in de ogen kijken en leunen op een 'gentlemen's agreement'?

Maar wacht even...

Wat is nu de arbeidsmarktrelevantie van deze BB X? Die moet er wel zijn, zo zeggen de kaders van de CDHO en de NVAO. Ja, de BB is relevant voor een gehele sector, zeker als daarmee de opening wordt geboden om zonder verdere goedkeuring alle oude opleidingen daarin een plek te geven. Het lijkt niet op de relevantie met doelmatigheid die we nu zien als een belangrijk element voor een hbo-opleiding. Of wordt de doelmatigheid van BB X ook straks nog steeds afgemeten aan de onderliggende leerlijnen, de afstudeerrichtingen dus?

Maar stop, wacht nu toch even...!

Zo'n brede bachelor is toch ontzettend doelmatig, want een van de redenen om daartoe over te gaan is het kunnen opzetten van een breed basisprogramma (een dwarsdoorsnede van de oude opleidingen met de gemeenschappelijk competenties). Vervolgens kunnen in het derde en vierde jaar de studenten hun keuze maken voor een afstudeerrichting, gekoppeld aan de arbeidsmarktverwachtingen over twee jaar. Zo wordt de keuzevrijheid groter en de kans op een baan ook.

Ja, en...?

Dus eigenlijk komt er een structuur waarbij de eerste fase van deze studie voor iedereen gelijk is. Dat is het idee achter een 'Associate of Liberal Arts/Sciences'... die we dus niet kennen. En dat je daarna zicht hebt op de arbeidsmarkt over twee jaar, brengt tevens een krachtig aspect dat een Ad kent, met zich mee: stap voor stap kijken wat handig is...

Maar wacht even...

Hoe zit het dan met de Ad bij een brede bachelor? Prima, lijkt ons. Je kunt de bestaande Ad's binnen de oude opleidingen gewoon overplanten naar de BB, ook in formele zin. Die Ad's behouden hun relevantie voor de arbeidsmarkt en omdat de oude bacheloropleiding als afstudeerrichting blijft bestaan, is ook de doorstroom geregeld. Het is helemaal niet nodig dat vanuit elke Ad ook naar elke afstudeerrichting is door te stromen, iets dat nu ook al niet hoeft. Ook voor nieuwe Ad's kun je zo te werk gaan.

Het voordeel van de BB is dat die 'minder verwante' interne doorstroom prima is vast te leggen, bijvoorbeeld zodanig dat vanuit de Ad binnen de voormalige opleiding A naadloos naar afstudeerrichting A is te gaan, met 10 extra punten naar B, met 20 punten naar F en – om maar wat te noemen – met 30 punten naar C.

Maar wacht even...

Jazeker, de BB kan een opzet krijgen van een algemeen eerste deel met een verdiepingsslag in de afstudeerfase. Maar het was toch ook al niet zo dat de Ad de eerste twee jaren van de bacheloropleiding is... al denken veel mensen zonder Ad-ervaring dit wel...

Maar hierbij kan voor de beoogde differentiatie naar doelgroepen binnen het onderwijssysteem een mooie slag worden gemaakt. De mbo'ers zitten toch al een in een bepaalde beroepsrichting en dan is de Ad een mooie voortzetting, zoals nu ook het geval is. Plaats die Ad's binnen de BB's binnen een Regionaal Associate College. De havisten kunnen vooral instromen in de brede eerste fase, om na twee jaar de keuze voor een afstudeerrichting te maken. Hun twee jaar arbeidsmarktgerichte traject bestaat dus uit het laatste deel van de bacheloropleiding.

Mooi dus...
